

Tractatus

in altari inter manus sacerdotis deo patri pro salute uiuorum et defunctorum offertur. te ipsum cura cum omnibus tibi in ordine commendatis offerre in acquisitionem et possessionem perpetue salutis. et ut omnes sint principes huius preciosissimi sacrificii quod immolatur semel in cruce sufficiens est precium pro peccatis totius seculi. habeas tunc specialem memoriam eorum que tibi sunt commendati. et recita nomina eorum in presentia christi. et reuerenter ac deuote sepius flecte genua cordis tui ubi consistis ante fontem miserationum domini. **Quotiescunq;** etiam te ad preceptionem corporis christi preparas et preceptum tecum habes esto queso memorum fidelium defunctorum et implorea tanto ardenter misericordiam eius. quanto certius retines in te pignus eterne redemptionis. **Sepe de mane. sepe de uespere. sed in labore et tempore scripture. carissimorum tuorum recogita obitum. quod habeant et quomodo aliquid facias pro eis. quod ipsis preprodesse et tibi nihil obesse.** **Antequam comedas** suspiro ait sanctus Job. **Et quo uerbo** pietatis tibi et compassiois innuis opus. ut nunquam cibum corpales sumas nisi prius fidelibus defunctis aliquam spiritalis elemosinam mittas. **Ego noui aliquorum tale esse consuetudinem qui signo resectorij facto se expediunt uocant orationem ad refrigerium animarum fidelium quorum elemosinas sustentant. etc.**

Finunt epistole.

Incipit tractatus

eiisdem de passionibus aie edito anno. m. cccc. ix. **P**assionem feruorem. effectum et originem cognoscere prodest anie ad deuotionis scolam uocare. **Sane** quemadmodum summa uiciorum est transisse in affectum malicie ita ut ipsum iam uitium ex intimo sensu placeat. sic culmen uirtutis est transisse in affectum iusticie. **Affectus** uero uel est passio ab agere derelicta in potentia cognoscere. uel similitudinem habet passionibus. **Non est autem deuotio sine affectu.** **Non** deuotio quod aliud est quam extensio uel eleuatio mentis in deum per pius et humile affectum. **Rursum** uero ois uirtus cum sit affectio moderata et ordinata. uicium ex defectu modum ordinis in affectibus pueniat nunquam non salubris erit affectionum passionaliu cognitio. **Passionum** quippe ignorata qualitate neque uirtutum neque habituum imo nec ipsius hominis necessitationum suarum multiplicium poterit sus-

ficiens noticia uel ars adipisci. **Quo** pacto demum sicut oportet orabimur mente. orabimur spiritu. iubilantes in cordibus nostris et laudantes deum in psalterio decacordo cum cantico in cythara si desideriorum et affectionum que suauiter hanc armoniam reddere habent naturam ignorauerimus. **Sentiuntur** ab idiotis et simplicibus aliquando experimenta literales affectus nec negamus. **Veruntamen** additio doctrine multum profert. **Quod** si de ratione promoti sunt facti presens. notati poemate et arseni in quorum ore uix aliquid nisi de passionibus aiarum sermo uersabat. **Presentem** igitur materiam de passionibus et eorum conditibus de causis et effectibus de modo quatenus di eis placuit sub aliquibus considerationibus pertractare. **Id** quod reliquum erit multa autem relinquetur inueniet apud sanctum Thomam in prima secunde. vij. q. xxiij. et deinceps additis quos allegat doctoribus.

Prima consideratio

Passio est inclinatio quedam uel cooperatio seu similitudo conuenientia derelicta ab agere in passum. per quam trahit quodammodo ipsum passum ad agens aut eidem cooperat uel assimilatur et refugit contrarium. **Aerte** quemadmodum ignis generans ignem ex aere relinquit in igne genito caliditate et leuitate quam leuitas suo pondere uel tractu mouet sursum ad simile ignem. et dum illic est quiescit. odit uero locum deorsum tamquam sibi non conuenientem et refugit ipsum neque quietem habet in illo. **Sic** homo proportionabiliter affectus per amorem ad aliquid inclinat ad illud. **Et** si non habet desiderat seu concupiscit ipsum. **Et** si adipiscitur quiescit et delectatur in eo. **Odit** uero contrarium et abhorret approximationem eius. et si ei coniungitur. dolet seu tristatur. **Et** he sunt sex passiones tres respectu boni simplicis. et tres scilicet respectu mali. per ut infra docebitur. amor. concupiscencia. delectatio. odium. fuga. dolor. uel inquietudo.

Consideratio II.

Passio quilibet in se habet cognitionem uel conuictam uel in cognitionis. uel non conuictam uel in non cognitionis. **Et** itaque quodlibet ens naturale suas inclinationes certas. tanquam rememoratam et directam ab intelligentia non errate quod deus est. **Agit** appetit omnia tanquam bonum summum sui ipsius diffusiuum. et propter seipsum creauit omnia tanquam finis omnium.

Secundo quod sit

De passio

Non bonum quod habet rationem efficientem
hinc ponit a beato Dionisio. prima non
de. **Conspicitur** est igitur in re qualitas
derelinquitur de passionem. que sit affluens
quod uel cooperatio conuenientia uel
natio et tendentia ad ipsum. secundum ordinem
peticione in quod fecit oia in numero potere
ita. **De** autem inclinatio generalis ad
necritiam per hinc particularis per primos
minat quod appetit uel affectio naturam
quod potus rerum quod tractat seu tendentia
quod amor in hinc. quod let. quod re. quod
in hinc. quod edas naturam. quod hinc
re. stabile. quod sensus nature. aut ad
li uocabulo. **Sic** res cadit. quod sepe nihil
dicit supradictum ad ipsum nature. neque
cides neque habet. sed ut ipse natura rati
in hinc. quod ex agere deo disponente oia
ferunt agere suum ad illud si ab eis sit. nisi
impediatur. et delectatur in adepto. odit uero
contrarium fugit. nec in illo delectatur.
De somniale uel est. **Et** ad hunc diem
oia fieri per literam amicitiam. **De** hinc
sto. concilians bonum esse quod oia appetit.
hic esse sine oim dei consensu est. quod
est inefficibilis ab alio. sic ipsa uoluntas
inuenit. eam passioe pferunt et illud
in celo. quod delectatur sic dolor in corpore
to. **Hinc** uoluntas de aburi aulus dicitur
emanatio uel diuis repertio passionem. sicut ge
nerationem filij passum dicitur. et similitur
suam spiritum in inspirationem.

Consideratio. III.

Passio sequens cognitionem uel conuictam uel
in cognitionis. uel non conuictam uel in non
cognitionis. **Et** itaque quodlibet ens naturale suas
inclinationes certas. tanquam rememoratam et directam
ab intelligentia non errate quod deus est. **Agit**
appetit omnia tanquam bonum summum sui ipsius
diffusiuum. et propter seipsum creauit omnia tanquam
finis omnium.

Ideo bonū quod habet rōem efficiētis z finis ponit a beato Dion. primū nomē dei. **C**onsequens est igit q in re qualibet derelinquat de passionē. que sit assilatio quedā vel coaptatio z cōueniētia vel incli- natio z tendētia ad ipm. fm ordinē sue sa- pietie. in q fecit oia in nūero pōdere z mē- sura. **D**ec autē inclinatio general ad fi- nē vltimū p fines p̄ticularēs z primos/ no- minat qnq appetit vel affectio natural. qnq pōdus rerū. qnq tract seu tendētia qnq amor insit. qnq lex. qnq reglā. qnq instinct. qnq eqtas natural. qnq sedus rez stabile. qnq sensus nature. aut aliq ta- li vocabulo. **S**z res eadē est. q sepe nihil dicit sup additū ad ipaz naturā. neqz vt ac- cidēs. neqz vt habit. sed vt ipa natura talr instituta q ex agente deo z disponente oia fortiter atqz suauit/ hz tendere in talē y/ ta- lem finē z moueri ad illū si absens sit. nisi impediā. z q̄scere in adepto. odire vero contrariū. fugere qz. nec in illo q̄scere. **H**oc somniasse visus est Eracrit dicens oia fieri p litēz amicitia. **H**oc qz vidit Ari- sto. enūciāns bonū esse qd oia appetūt. z hūc esse finē oim deū cōfessus est. q sol sic est ineffectibil ab alio/ sic ipassibilis sol inuenit. tam passiōe pfectiuā vt ē illuātō in celo. qz defectiuā sic dolor in corpe aia/ to. **N**isi fortassis q̄s abuti ausus diceret in emanatōibz diuis repiri passionē. sicut ge- neratōem filij passiuā dicim. z similt pas- siuam spūssanti spiratōem.

Consideratio. III.

Passio seqns cognitōez p̄iūctā/ re- pitur in oī virtute cognitīua. in q passiōes derelictē ab agētibz i cho- anē. z termināt in appetitīua virtute. ita vt passio tal/ generali noie describi possit q̄ est inclinātō vel mor pueniēs ex cogni- tōe vel apphēnsiōe alicui vt pueniētis vl discōueniētis p̄ntis vel absentis. **E**t si q̄ dē mor ille q qnq successiu est qnq pma- nēs vel immanēs sic est amare. **S**i inq̄ cō- seq̄ ad cognitōez pure sensitīuā/ sic d̄z pas- sio aial. **S**i vero seq̄ cognitōez ipsi rōis deliberātis vel dictātis de p̄ticularibz agē- dis/ sic d̄z passio volūtariā vel rōnal vl cō- sciētiosa. **S**i vero seq̄ cognitōez pure in- tellectualē seu mentalē/ in cui lūie cogno- scunt p̄ia p̄cipia moralia. sic p̄t noiari passio sinderis vel mētalis excessus vbi sic

raptus z extasis. **E**t ita q̄druplex genus passionū p̄t apud hoīem inueniri natura- liū. aīaliū. rōnalīū. itellectualīū. **E**t qm apd phantes p̄cipal sermo ē de passiōibz p̄seq̄ntibz cognitōez sensitīuā/ tā in aīa libz q̄s in hoībz/ eo q̄ ad illas trāsmutatur corp trāsmutatōe sensitībili/ z ad trāsmuta- tōes istas silr ipse passiōes aliq̄ p̄sequūt. **E**xistimam idonēū tractare p̄tio sepatis de passiōibz hmōi aīalibz. q̄bz cognitōis/ facile erit p similitudinē z coaptatōem de re- liquis tam naturalibz q̄s volūtarijs q̄s in- tellectualibz habere sermonē.

Consideratio. IIII

Passiōes aīales/ cognoscūt ex sub- iecto z obiecto z effectibz. **S**uū equidē subiectū est vis appetitīua sensual. q̄ respicit bonū tpale p̄ticularē h vel illd tanq̄s sibi pueniēs. z malū tāq̄s dif- cōueniēs z hoc sub rōe cōmodi vel icōmo- di. qz rō iusti p̄prie non est ibi nec fm eā p- prie sumūtur passiōes. **S**z magis ipē virtu- tes/ in ipa rōnez mēte. **C**ausat ergo mo- tus quidā in appetitīua virtute/ p̄seq̄nter ad apphēnsiōē virtutis/ cognitīue sensua- lis exterioris vel interioris. cui obiectum est rez simplex velut quedā adēq̄tio rei co- gnite ad p̄gnoscentē. bonū vero sup addit pueniētē rōem. **E**t qm bonū cōmodi p̄t cōsiderari absolute sine p̄ctione aliqua vel p̄siderat nūcyt absens nūcyt p̄ns. nūc vt arduū z difficile. atqz ita p̄portionabilr de malo. p̄pterea fm hoc diuersificat vel ra- mificat virt appetitīua. z silr passiōes.

Est q̄ppe viriū appetitīua z alia concu- piscibilis. alia d̄z irascibil. quaz distictio sumit ex obiectis. nā vis cōcupiscibilis re- spicit bonū vel malū nō sub rōe aliq̄ diffi- cultatis vel arduitat. **S**z qm multa sup- ueniūt nata ipedire cōcupiscibile in sua i- clinatōe vel tendētia vel q̄ete circa bonū. z in odio fugā vel in q̄etatōe circa malum. hinc data est ei tanq̄s p̄pugnatrix ipa virt irascibilis q̄ tendit in bonū adipiscēdū vl malū depellēdū/ n̄ vt simplr tale s̄ vt ardu- um z difficile adipisci vel euadi. q̄le nullū in deo repit ideo nec irascibile b̄nt vllam.

Consideratio. V.

Passionū nūer z sufficiētia sumit p̄tā a subiecto q̄ ab obiecto. **V**is itaqz cōcupiscibil vl respicit bonū

Tractatus

commodi absolute. et sic causat amor vel libido / quod est coaptatio vel inclinatio quedam ad bonum et modum. Vel respicit illud ut absens. et sic causat desiderium et concupiscentiam seu cupiditatem vel cupiditatem. quasi satura / gens illud adipisci. Vel respicit bonum et modum ut iam adeptum. et sic causat delectationem vel letitiam vel voluptas. **D**icendum quod est pro rationabiliter de tribus aliis passionibus respectu mali seu incommodi. Quale si apprehendit absolute sic causat odium quod est discouentia quedam et disproportionem passio ad ipsum malum. Vel apprehendit malum ut absens. licet ut imminens. et sic oritur fuga vel abominatio et horror. Aut apprehendit ipsum malum ut iam presens. et sic oritur tristitia dolor et angustia cum sibilus. **E**t ita sex repimur passionibus in concupiscibili. tres respectu boni. amor. desiderium et delectatio. et tres respectu mali. odium scilicet fuga et dolor. **R**ursus ipse vis irascibilis cum non respiciat bonum vel malum nisi si sub ratione difficultatis et ardui ad adipiscendum vel fugiendum quale nullum est bonum vel malum ut presens / propterea manet solum in tendere tamen fuga. nam quicquid est presens vel adeptum ut tale est cadit in concupiscibilis rationem. **T**endit ergo vis irascibilis in solum bonum vel malum absens. tanquam difficile ad obtinendum vel refugiendum seu depellendum. **E**t si quidem fiat respectu boni futuri cum fiducia adipiscendum. sic dicitur spes. Si cum diffidentia sic dicitur desperatio. Si vero fiat respectu mali futuri. et hoc cum fiducia repellendum et oppugnandum sic habetur audacia. Si cum diffidentia sic metus aut timor exoritur. **E**t utrobique fiducia vel diffidentia potest inueniri. nunc cum certitudine. nunc sine certitudine. quibus iste passionibus certitudine magis importare videantur. **S**ic ergo quatuor habemus passiones in irascibili / duas respectu boni difficultis futuri. spes et desperatio. et duas respectu mali futuri difficultis audacia et metus seu timor. **S**uperaddit quinta passio respectu mali preteriti quam dicimus iram dum vis irascibilis surgit ad vindictam illate iniurie que iniuria apprehendit ut lesiva proprie excellentie. et inductione minoratio seu vilipensionis. idem querit vicissitudo quedam lesiois quasi agens contra parat ut dignum est. et sic fiat quedam equalitas. et hoc apprehendit ut difficile vel arduum. **S**ed cur hec passio non habet rationem? **R**espondeo quod vis irascibilis sic affirmatur quod nullo modo satagat vel audeat assurgere in vindictam iniurie iam illate. hoc non fit nisi duplici causa. **U**na quod malum apprehendit ut presens et inenitabile. et ita cadit sub ratione tristitabilis et dolorosi. nec exit concupiscibilis rationem. **A**ut hoc fit quod vis irascibilis non satagit in vindictam. et ita cadit a ratione ire. quod reputat quod iniurias satis contra passus est aut contra patitur absque ulla difficultate quicquid placuerit. et ita querat seu quescit et quodammodo delectat tanquam in adepta victoria. et hinc iter spectat ad concupiscibilis rationem. **D**ic sequitur arbor

dicta iniurie iam illate. hoc non fit nisi duplici causa. **U**na quod malum apprehendit ut presens et inenitabile. et ita cadit sub ratione tristitabilis et dolorosi. nec exit concupiscibilis rationem. **A**ut hoc fit quod vis irascibilis non satagit in vindictam. et ita cadit a ratione ire. quod reputat quod iniurias satis contra passus est aut contra patitur absque ulla difficultate quicquid placuerit. et ita querat seu quescit et quodammodo delectat tanquam in adepta victoria. et hinc iter spectat ad concupiscibilis rationem. **D**ic sequitur arbor

Consideratio. VI.

Passionum aialium / prout velut unica radix est amor seu libido. **A**mor quippe aialium est inclinatio vel motus surgens in aiali. ex apprehensione boni vel tanquam boni sibi. ut pote quod valet ad suum esse vel bene esse seruandum. **E**t igitur prius sit quod malum (nam malum non dicitur nisi per uationem boni) et habitus non est dubium prior est priuatio (vnde nec aliud odio habet nisi quod alicui quod diligit apprehendit esse bonum) superest ut omnes passiones respectu boni / procedat eas que directe de proprio malum respiciunt / tam in concupiscibili quam in irascibili. **I**nter eas vero que circa bonum versantur. ut sunt desiderium. delectatio. spes. desperatio amor que absolute bonum respicit. procedere habent passiones habentes pro obiectis bonum ut absens. vel ut iam adeptum. vel ut futurum arduum. aut sub aliqua tali contracta ratione. **D**abemur consequenter quod vis concupiscibilis prior est ad irascibile. quibus passiones irascibilis frequenter ad concupiscibile terminentur ut spes aut audacia ad delectationem si vincant. desperatio et metus ad tristitiam si vincant cadunt. **I**nueniuntur propterea quod omnes passionibus / reducuntur ad quatuor principales. duas in concupiscibili que sunt delectatio et dolor. et duas in irascibili que spes et metus appellatur. **S**ed et sub generaliori consideratione omnes reducuntur ad duas secundum duplicem rationem. scilicet boni et mali. et ille sunt delectatio et dolor. **T**anquam dicitur omni ad vnam velut radicale originem reductio. scilicet ad amorem. id est summatio et principalior passio sit delectatio. sequens hunc amorem ut quescit in re iam adepta. **A**mplius vero id est amor seu libido sit propria passionum / sortitur tamen ipsa concupiscibilis nomen a concupiscencia vel cupidine. **E**tiam secundum fictioem poetice dicitur quod cupido de amorem est filius venere. et hoc quod bonum absens vel desideratum

Consideratio. VII.

Passiones omnes in aialibus habentem rationem sunt bone et pulcre. **R**espondeo quod aialium in leone et gallo. et in homine propter voluptas in potestate bitor. pulcre. amicitias in lepore. omne fraudulencia in vno. adulationem in cane. superbia in equo. tristitia in melancholica in cano. auaricia in coruice. **I**tas passiones dicitur male sunt ut de homines in genere moris. cum dicitur ipsa aialibus libertas arbitrii. qua fundatur ratio laudis et vituperii. **R**espondeo turpes dicitur aut male in genere entis. quoniam ens et bonum et pulcre conuertitur. quod potest canis dicitur habet res sibi subditas. sit accidens de bono pulcro quatenus de ente. nec habet pro malum. **A**mplius vero quod berres naturalis dicitur in suis motibus ad intelligentiam non errare ut dicitur est. **E**t sententia potest cuius somnia se auget. dicitur propter de hinc de condidit amicitiam. ut eius spiritus motus regere sinit. ubi ut dicitur et res. et ad se res id quod sibi est proprium. dicitur et turpibus necesse est. **D**e passiones in brutis animalibus. **R**espondeo quod idem hoc idem fieri potest. videlicet de homines nris aduersantur interitus. etiam aut alio tali ratione. **D**onum sita potest dicitur de dea et turpitudines in natura. quod ab eis ponitur sine ratione. redacta pulcre sicut videtur esse.

Consideratio VIII.

Passiones aiales in bono rationis sunt virtutes in brutis animalibus et male non solum ex determinate fide. **S**ed et naturalis delectatio si proprie conditio est et finem finem que bonum dicitur. **D**onum namque cum sit naturalis. iure facit ut dicitur in natura.

De passio

tum magis facit se sentiri ceteris paribus rone defectu et indigentia tanquam opposita iuxta se posita magis sentiat. Sicut affligere possumus carum, cur irascibilis ab ira potius quam a spe vel audacia noceatur. Ira quippe respicit minoratorem seu vilipensionem, quam in maxima maxime fugit, sicut ex aduerso excellentia magis appetitur, et ita appetitur ut vite, pro parte aliquando proferatur quemadmodum intro ducit poeta, *Quaerunt ad nihilum. Et hic est animus mortis contemptor et illi. Qui vita bene credat emi quem queris honorem.*

Consideratio VII.

Passiones omnes in animalibus brutis / cense sunt bone et pulcre. Exple gratia audacia et aiositas in leone et gallo, ira in gride et aporo voluptas in porco hircor et passere, timiditas in lepore et oue fraudulencia in vulpe, adulatio in cane supbia in equo, tristitia melancolica in catto auaricia in cornice. Itaque passiones iste neque male sunt vel deformes in genere moris, cum desit ipsis animalibus libertas arbitrii / in qua fundatur ratio laudis vel vituperii. Neque turpes dici possunt aut male in genere entis / quoniam ens et bonum et pulcrum conuertuntur, propterea tantum deus habet res sit substantia sit accidens de bono et pulcro quantum de ente, nec habet pro malum. Amplius vero quilibet res naturalis dirigitur in suis motibus ab intelligentia non errate ut dictum est / itaque ex sententia phororum, cuius formam se augustus, dicit quod de sicres quos condidit administrat, ut eas proprios motus agere sinat, ubi autem deest error et adesse rei id quod sibi est proprium, desit et turpitudine necesse est. Ex passiones in brutis aliquando turpitudinis arguuntur vel horremus et odium et expugnamus. Rursum hoc id fieri, quod nobis et desiderijs nostris aduersantur inferuntque lesionem, aut aliquo tali ratione. Non solum pende quod videtur esse peccatum et turpitudines in natura / quod ad causam primam et finem ultimam relata pulcra sint, videre facile est.

Consideratio VIII.

Passiones animales in hominibus viatoribus sunt vel plurimum vituperabiles et male turpes. Inueniuntur hoc esse verum non solum ex determinatone fidei, sed ex naturali deductone si prospererim conditionem et finem finem quem homo condidit est. Non namque cum sit nature rationalis, idem factum est ut discerneret in

bonum et malum, et ut magis bonum magis diligere. Constat vero deum esse summum bonum. Ordinat est igitur homo ad cognoscendum et diligendum deum, in quo stat sua iusticia, sua bonitas et gloria. Porro quod hoc assequatur aliquando homo, alioquin frustra et insipienter ad hunc finem fuisset ordinatus supra brutales naturas. Et hac radice veritatis philosophice sequitur quod homo deus summum bonum summe diligere et magis quam pro bona aut quam mala. Debet ad operatones proprias sue principalis que est ratio magis inclinari quam ad illas corporis. Debet quoniam toto erit iustior iusticia morali, vel nullo modo vel minus affligi. Debet secundum portioem superioris et diuiniore ac libera dirigere inferioris et ei libere et sine contradictione dominari. Debet habere corpus suum tanquam instrumentum confortum meroni, immortale, scilicet nec impediens sed adiuuans rationem, ac minus indigens quam corpora inferiorum naturarum. Sed omnino istorum ac similitudinum videmus in hominibus contrarium propter passiones corporis, que trahunt animam ad dilectiones sortidas et malas, trahunt in errores et superstitiones insanias, trahunt magis ad operatones corporis quam ad operatones virtuosas, trahunt ad obligatorem, ignorantiam, et iniquitatem trahunt ad afflictiones ad rebelliones ad peccata et mortem peccati quam in brutis et in iustis sepe peccati quam in iniustis. Quid superest nisi concludere tales passiones esse contra rectum et debent ordinem nature primitiue instituite. Dicunt autem ordo non aliter pueri potuerunt propter quod culpa libere perpetrata propter ingratitude contra deum, sicut vidit quod deplorans dicebat. Non cum in honore esset, etc. Sed heu iam non solum sed deterior et turpior. Sunt igitur passiones hominum vituperabiles, quod tollunt obedientiam. Sunt et male et turpes tanquam priuantes in bono ex vitiosa radice modum spiritum et ordinem, pueniunt quippe iudicium rationis quod oportet ret subsequi, turbant ligant atque tyrannizant dominum rationis, ita ut nimis sentiat homo illam sententiam. Corpore quod corrumpitur aggrauat animam. Et illud Iugum graue super filios adam. Deique multi phororum experientia et ratione pueniunt quod sunt hac corruptio, licet ad veram causam neque quam puenierit. Adde et his radicibus que multi plici extendi potuerunt, necessitas oritur re creatiois humane per mediatoris christi deum et hominem, alioquin finis humane creatiois in nihilum corruisset, pro tota specie quod non ad gloriam sue viuificationis et fructiois sed ad penam eterne damnationis tota deuenisset, quod sapienter dicitur.

potentia bonitati/neq; decēs neq; rōna
bile ē ascribere. de^o quippe ⁊ natura nihil
faciūt frustra. Hinc ortū habuit illa excla
matio pphica. Nunqd eivane pstruisti fi
lios hoim. dās intelligi q; nequaq; Morē/
tur tū p his que dicitur seqns cōsideratio.

Consideratio. IX.

Passiones aiales/ p statu nature isti
tute/ fuissent pulcherrime. **Q**ui
rō est. q; nulla puenisset iudiciuz
rois. s; ad obsequiū ⁊ nutū eius vel surre
xisset vel qeuisset. Sic in xpo neq; dolorē
neq; cōcupiscētiā. neq; desiderii. neq; spē
aut metū inuenire erat/ aut aliā passionis
cuiuscūq; similitudinē/ nisi subsequēnt ad im
periū ⁊ dictamē rōis. **P**orro q;libet hō
q;to ampli^o pfeccerit in virtutib; moralib;
atq; gratuitis/ tāto reformabit ordo iste i
eo. vt passiones nō pueniāt aut obruāt iu
diciū rōis. s; pot^o ad ei^o iussione moderēt
Hinc ortū est diuinū illd Arist. verbū. q;
in virtuoso oia cōsonāt rōni. Si tū est in
hoib; inuenire talē/ pū q; corp^o mortale
hoc corruptibile/ induerit incorruptibi
litate/ ⁊ immortalitatem ⁊ abso^opta fuerit
mors in victoria. **S**ic fortassis eleuare
naturā hūanā voluerūt ipsi stoici dū dixē
rūt q; virtutes sunt impassibilitates. nō vt
q; virtuosus nihil sentirēt aut paterētur/
aliōqm lapidib; eēt pares. S; q; passio
nē quālibet/ puenit virtuosus. nec surre
pit aliq; velut effrenis atq; tyrānifans rōs
S; stat^o talis vtinā eque facit adq; rē
q; pulchre cito describit. **E**picurei atq;
naturā hūanā in bestiale detorq;bant. nec
aliqd porro meli^o aut diuini^o ponebāt in
hoie. dixerūt consequēter passiones oēs esse
pulcras ⁊ optimas. Ita enī de bestiis iam
dixim^o. **A**etē Arist. q; mediū iter per
gēs negauit passiones oēs bonas eē. quia
multe pueniūt ⁊ impediūt rōem. **R**egauit
nihilomin^o oēs iudicādas eē malas ⁊ tur
pes. eas videlz q; rōe regent. **P**uto q;
ex istis facile est elicere regulā generalē de
moralī bonitate/ ⁊ malicia passionū. **D**ū
enī passiones regi debēt rōne nec regunt
ille tunc iudicāde sunt aut criminalit^o aut
venialiter male. nā sensualitas in hoie p
ticipat de volūtario in hoc q; ordinata est
audire rōem. quā dū renuit audire peccat
⁊ turpis est. bruta vero nullā hoc mō hnt
cū rōne colligantiā. nec ordinata est eorū

brutalitas obtemperare rōni coniuēte quā
nō habēt. **S**ed orit^o difficultas de pue
ris et fatuis nō habētib; vsuz rōis pmit^o

institute. i tantū sunt
sui mot^o illi passioales turpes nō habēt
modū spēm vel ordinē qualē hūane natu
re postulasset integritas. ita vt veruz sit iu
pta hanc cōsideratōez q; nemo vinēs est si
ne pctō sup terrā/ etiā infans vni^o diei.
Solus xps p pctm pmi hois sic habuit
innocentiā originālē sic in solo regno aie
sue/ seruata est in giter ab instanti sue cōce
ptōis/ talis obediētia sensualitatis ad rō
nem/ qualē primaria nature institutio in
hoie plātauerat. **E**t talē neq; in virgīe
Maria neq; in **J**ohē baptista dū infantes
eēt/ inuenire erat. **Q**uāuis hec destitutio
nature. nequaq; imputaret tūc rationi ad
culpā actualē vel mortalē vel venialē apd
eos. sicut nec apd nos dū infantes sum^o ⁊
dū non h; ratio liberū vsū suū. absq; oī
pcedēte culpa actualē nostra. **S**ecus vbi
culpa nrā in cā est. **N**ihilomin^o eēt hic
attēdēda multa circa conditōz stat^o inno
centie. ⁊ circa libez dominii qd habuiss;
ratio p oī tpe supra sensualitate tā in pue
ritia q; in senio. tā morib; potētiāz natu
raliū cuiusmodi sunt nutritiua ⁊ vegetati
ua ⁊ generatiua. q; sensituarū sicut sunt
imagiatia ⁊ fantastica. ⁊ exteriores q; q;
potētie de quib; non est hic dicendū p sin
gula sicut nec quale dominii in istis com
prehēsores fuerint habituri.

Consideratio. X.

Passionū aialū general^o origo du
plex inuenit^o prouēit ei frequēter a
sensib; extiorib;. agētib; in ipsos
sensus. vt in vsū. auditū. gustū. tactū. et
olfactū. **E**t hic modus in hoie est velut ab
inferiori proueniūt nihilominus velut a
superiori dū spūs rational^o actuat^o hanc il
la cognitione/ ex consequēti volitione vel
nolitione. impat mēbris inferiorib; mo
uēs ea. **Q**uēadmodū xps horribilē mor
tis apprehensionem imisit a ratione in sen
sualitatem. **T**alis ei colligatio iūgit por
tionē sensualem ad portionem rationalē
q; vicissim actus vnus redundāt in alter
rā. **Q**uāuis in non virtuosis/ tract^o sensua
litas sit fortior. ⁊ ita fortior/ q; non est i
ptate rōis. non tangi irruentib; primis
passionū motib;. licz sub ea sit appetitus

ille ⁊ dicitur e^o saliter. q; nequit ab in
rōne/ vsūm extiorē. **S**ecus in p
virtuosus sic in beatis. secus i xpo. lo
porea in statu primario. de q; pbat
sentire q; nūq; nisi desup imp
potuisset q; dūq; sensibile fociuē
infectas. alioq; vti haberi p eorū
esse sit cōcedere deceptōez errores p
vīe cōtingere p illo statu. ⁊ passioes de
cellitate puenit ad eam. **E**xpediūt in
inter q; sentit^o vt dixim^o. **S**ane mi
app^o namā destitutā. **S**olo quādo nec
et vt oīs nostra cognitio incipit a sen
deorsum tūc autē deorsum p dicitur

Consideratio. XI.

Passiones suas suo mō dicitur
hic spūs noster rōnal. **S**ic et rō
seruata. **P**rius pponendū
sunt hic oia q; de dicitur q; pōt rōnis
len sualitate radiderūt doctores facti nō
discrepātes in hoc a pōt dicitur. de dicit
alio loco macanm^o. **D**icitur sciam de theolo
gia miltia vtraq; declarare tā spūali
q; p^o actū conati sum^o. **E**t q; p^o p^o
pōtens bonitas dicitur. **U**tra tā notat
q; licet ad cognitiōem sensuale/ nā est
qui dicit^o mor^o ad p^o actū vel fugi dū
apprehēdit aliō vel tanq; puenit rō
dū conuenit. **S**ic suo mō nata est scip
quēdā affectū ligēti p^o actū. **A**d cogniti
nē spūs in hūe p^o actū ligēti a fan^o tan
nō denudat dū se ad lumē eternū desup
cōvertit. q; ad spūali q; dā eternitatē. et
ad mōtes eternos a dū mirabilū illinat
rō. **A**lterius sū dū in se hē cognitiōz rōis
q; media inter lumē spūs ⁊ cognitiōz sen
sua hūe in se mō^o passioales suo mō. qui
tūc in se in se ⁊ in immediate corp^o q; nec
fuit cognitiō corpore mediāte. quēadmo
dū passioes/ rōales. videntur. q; rō effect^o
yari sunt in corp^o. vt ad lenā sequit dū
latatio cordis. ad tūc in p^o actū. ad irā
sup^o actū. ad timorē in gignitō ⁊ ita de
reliis. **U**ni eorū in gignitō p^o actū. **M**o
⁊ maxime ad interiora p^o actū. **M**o
dicit a medicis versus pectus. **I**n tribus
vero p^o actū. **A**d interiora. ⁊ mō
meritus deorsum. **I**n irā vero subito
nū subito. **I**n terribili subito ad vtraq;
In angustia vero p^o actū. **E**t ita nō po
sūt medica nisi sic passiones supra q; mo

ille et dicitur et taliter. quod nequit ab inuita
 ratione sensum extorquere. Secus in perfecte
 virtuosus. secus in beatis. secus in christo. secus
 propterea in statu primario. de quo probabile est
 sentire. quod nunquam nisi desuper impante ratione
 potuisset quodcumque sensibile forinsecus agere
 in sensus. alioquin vix haberi potest exitus quod ne-
 cesse sit concedere deceptores et errores potu-
 isse contingere. pro illo statu. et passiones de ne-
 cessitate puenisse rationem. Expediunt autem se le-
 uiter quod sentiunt ut diximus. Hanc modum nunc
 apud naturam destitutam. Hinc quando necesse
 est ut ois nostra cognitio incipiat a sensu
 deorsum tunc autem de sursum se descendit.

Consideratio. XI.

Passiones suas suo modo dicendus est
 habere spiritus noster rationalis. Sicut et ratio
 seu voluntas. Presupponenda
 sunt hic omnia que de distinctioe spiritus et rationis et
 sensualitatis tradiderunt doctores sacri non
 discrepantes in hoc a philosophis eleuatis. de quibus
 alio loco tractauimus. duz sciam de theolo-
 gia mystica vtraque declarare tam speculative
 quam practice conati sumus. Et quantum patitur
 presens breuitas dicimus iuxta iam notata
 quod sicut ad cognitionem sensualem vel naturalem est se-
 qui quodammodo ad persecutorem vel fugam dum
 apprehendit aliquid vel tanquam pueniens vel ut
 disconueniens. Sic suo modo nata est sequi
 quedam affectio. longe tamen purior ad cognitio-
 nem spiritus in lumine pure intelligentie a fantas-
 matibus denudate dum se ad lumen eternum desuper
 conuertit. quasi ad speculum quodammodo eternitatis. et
 ad motus eternos a quibus mirabiliter illuminat
 deus. Voluntas sicut dum insequitur cognitionem rationis
 quasi media inter lumen spiritus et cognitionem sen-
 sualem. hinc in se motus passionales suo modo. qui
 tamen non alterant per se et immediate corpus. nec
 sunt organo corporeo mediate. quemadmodum
 dum passiones sensuales oriuntur. quantum effectus
 varij sunt in corpore. ut ad leticiam sequitur di-
 latatio cordis. ad tristitiam restrictio. ad iram
 supcalfactio. ad timorem frigidatio et ita de
 reliquis. Unde cor in gaudio paulatim dilatat
 et maxime ad interiora propter quod moueri
 dicitur a medicis versus pectus. In tristitia
 vero paulatim contractum. ad interiora. et maxi-
 me versus deorsum. In ira vero subito ver-
 sus pectus. In timore mouetur ad opposi-
 tum subito. In verecundia subito ad vtrumque.
 In angustia vero paulatim. Et ita non po-
 tuit medici nisi sex passiones iuxta sex mo-

dos alterandi cor ipsum. Aduertat autem stu-
 diosus diligenter hanc de passionibus distin-
 ctionem. quam multauidet inter sapientes vari-
 etas de modo ponendi vel negandi passiones. nisi
 si concordaret eos ista consideratio siue disti-
 ctio. Posuerunt stoici passiones non cadere
 in sapientem. prout Prosper improbat ex sa-
 cris litteris. arist. sicut eis per rationes ab experien-
 tia sumptas dicitur. Sed intelligamus
 quid in re sentiunt et eos statim conuenire vi-
 debimus. Concedunt stoici gaudium sapienti
 leticiam tollunt tanquam vanum aliquid et ludicrum
 nec seuerum. Concedunt et sapienti amorem vir-
 tutum et odium vitiorum et spem bonam. et fugam
 vel horrorem inhonestatis. alioquin nullum
 in sapiente plusquam in lapide virtutis locum
 relinquunt. Negant tamen in sapiente timorem
 misericordiam dilectionem iram. tanquam egritu-
 dies et morbos animi pestiferos sicut no-
 minat Cicero in de tusculanis. Sic sen-
 tire visus est Boetius has quatuor passiones
 abijcendas in inquisitione veritatis metrica
 iubet. Tu quis si vis lumine claro cernere verum.
 tramite recto carpe callem. Faudia pelle.
 pelle timorem nec dolor assit. spemque fuga-
 to. nubila mens vincatque frenis. hec vbi re-
 gnant. Quis tamen existimauerit boetium. vel
 aliter sapientem. negauisse. quoniam plures et varij
 sunt animarum nostrarum ad virtutes et ad vitia spi-
 rituales affectus. Ecce quod differentia nega-
 tionis et concessiois passionum inter philosophos. ma-
 gis ex nominibus quam ex re pendere videtur cum vera
 sit consideratio nostra. quod passiones suas suo modo
 dicendus est habere spiritus rationalis. Sicut et
 ratio seu voluntas. pro ratione ad appetitum
 sensitiuum differenter tamen.

Consideratio. XII

Passiones spirituales magis attendende
 sunt anime ad deuotum vocate quam sen-
 suales. ut illas adipisci. et fructus af-
 fici mereamur. Si enim deuotio est (sic est) eleua-
 tio mentis in deum per purum et humile affectum. ut quicquam
 affectus ille non est intelligendus esse solum sensualem
 quod frequenter non est in nostra parte. nec respicit ius-
 tum ut iustum est. nec est solum voluntatis. insequens
 cognitionem portio inferiori ipsi rationis. aspicien-
 tis fantasmata. sed ab his fantasmatibus. quoniam hoc
 nondum est perfectum quod per consuetudinem exercita-
 tos habent sensus spirituales istos in apice por-
 tionis superioris ipsi rationis. quod portio legibus eter-
 nis innititur in lumine pure intelligentie. im-
 pugnate loco et tempore. Et quam non gradus est

sepe penuria. quoz nihilomin⁹ institutō libera est **T**ransferam⁹ deinceps nomina passionū aialū de quib⁹ phi tractauerūt. ad affectōes hmōi spirituales. q̄les habet anima. dū cōtemplās deū **A**mar ipsuz vt totū amabilē. **C**oncupiscit ipm vt totum desiderabilē. **F**ruit⁹ et quietat⁹ et delectatur in eo/ vt in toto bono/ vt cūq̄ iam adeptō **D**dit vero qcqd ab hoc toto amabili. toto desiderabili. toto delectabili separe p̄t. **H**inc illō sibi vehementissimū odiū ad peccata horroz et abominatio et fugat⁹ detestatio/ si videant⁹ instare. dolor autē acerbissimus et inq̄tudo molestiua si forsā affuerint. **H**inc p̄te rea spes ingēs dū cōsiderat magnificētissimā et munificentissimā dei liberalitatē. reprōmittētē eterna **A**udacia rursus magnanimis in aggrediēdo grandia prop̄t deū. **Z**elus q̄z diuini cultus et honoris. **D**espatio at̄ in virib⁹ p̄rijs. vel devirib⁹ p̄rijs. vt ex cōsideratiōe rātorū discriminū et diuinoz iudicioz inscrutabiliū mer⁹ ingens. **A**cce habem⁹ in spū passioēs yndeci p̄cipales. **A**morē. cōcupiscentiā. delectatōem. odiū. fugā. tristitiā. am. sp̄. desp̄tōem. audaciā. metū. irā. vel zelū. **E**t vt ad vnū dicam⁹ et differētiā p̄pria assignem⁹. passiones aiales vt tales sunt/ versant⁹ circa rōem cōmodi vel incōmodi. spirituales vero/ ad rōem solius iustit̄ vel iniusti respiciunt.

Consideratio XIII

Passiones spūales/ hñtes originē ex cōsideratiōe puraz lucida iudiciōz diuinoz q̄ ad bonos et reprobos/ hñde sunt iugiter ap̄d deuotos/ tāq̄ centrū aliqd vel cardo vel axis vel sid⁹ immobile/ intervolutibiles aliās q̄lescūq̄z et ynde cūq̄ surrexerit passioēs. **P**uto q̄ passiones hmōi spūales habuerat q̄ dixit. **D**ñe añ te om̄e desiderū meū. **E**t rursus **D**eli mei sp̄ ad dñm. **P**ro cui⁹ intellectu placeat vt i manu ductōe grossa figurati **C**onstituam⁹ nauē in medio mari. ordinemus eā et armem⁹ tā hoib⁹ q̄ instrumētis oib⁹ req̄sit⁹ sit in medio nauis mal⁹ erect⁹ portans velū exp̄sum ad v̄etoz susceptōem. sit in summitate mali rector nauis ita collocatus q̄ p̄t quaquersum. sursum et deorsum. dextrosū et sinistrosū. añ et retro p̄spicere sibi de om̄ib⁹. ita vt neq̄ fluctuose elatōes maris/ neq̄ caligines nebulose

neq̄ yndaz asp̄sioēs. neq̄ extēsiōes. neq̄ distēsiōes veli p̄varietate ventoz/ neq̄ cōcursus et occursus nautarū seu remigantium seu nauē regentiū/ valeat obstare/ q̄ min⁹ inspiciat oia que ydēda decreuerit. **T**alis rector/ et si ferat nūc hac nūc illac p̄ hāc nauē. si circūsonātes etiā yndiq̄ variās mutatōes p̄dictas p̄peti cōpellit. nihil omin⁹ libez h̄z assidue p̄spectū ad imobilem celi plagā q̄z poliū noīam⁹ **D**etorqueat insup oculos si et dū placuerit p̄ oēs circūq̄ in infimis regiōez. **E**xistia talē eē debere sp̄m in nauicla corp̄is qualis tibi descript⁹ est rector nauis. **A**scēdat ipse opoz tet arcē seu speculā synderis quā appellauit mystice p̄pha montē dñi. paul⁹ celus tertii. **J**ohes esse in spū. **P**rospectat ex illa specula tanq̄ ex summitate mali stabilem celi axem q̄ deus est. q̄ scz manēs stabilis dat cūcta moueri. **V**idebis q̄ spūs iste poterit annotare yētos passionū variaruz tanq̄ ex. xij. p̄tib⁹ et plagis ducentiū origi nē. a deo. a bono angelo. a malo. a celo. ab innata cōplexione. ab actiōe q̄litate p̄marū. ab actiōe q̄litate scōaz. ab imaginaria virtute. a spū. a rōne. ab habitib⁹ adq̄sitis vel innatis. tandē a varia cōbinatiōe seu configuratiōe causarū p̄dictarū. **S**up q̄b⁹ oib⁹ cōsiderādū aliqd existiam⁹ p̄ singula.

Considera. XIII.

Passioēs spūales/ originari a deo tāmediate q̄z imediate/ fatēdū est **S**i oīs sapia a dño deo est. et sapientia d̄z a sapore fm nomē suū **S**i p̄te rea grāz dona et virtutes ifundi supnaturali a deo/ nemo fidel⁹ ambigit. **S**i rursus virt⁹ sacrorū attigit saltē misteriali in sp̄m **S**i deniq̄ multi sunt tract⁹ dei amorosi q̄les orabat aia sc̄tā in **L**atic. **T**rahe me inq̄t p̄te currem⁹ in odorē yngētōz tuoz **E**t hec oia atq̄z filia/ cū sunt passiones ip̄i sp̄i rit⁹ vel causant⁹ eas. q̄d supe est nisi vt fateas mur deū agere passioēs in sp̄m. vsq̄z adeo vt iubilet et exultet spūs i deo salutari suo **A**mplius vero. si naturā q̄ncq̄ sensuuz spūaliuz p̄spicim⁹ q̄ suā hñt similitudinē ad sensus corpales/ inueniem⁹ q̄ de⁹ est ipsi auditui spūali armonia sonorissima. et ipsi visui lux splendidissima. et ipsi gustui sapoz dulcissimus. et ipsi olfactui odor suavissimus. et ipsi tactui amplex⁹ iocundissimus. **P**orro semel locut⁹ est deus per

scriptura sua in locum qui dicitur ad ipm
no reperat sent per singulos vt dicit
reperit tamē aperitō sensuz. vt intelligit
hñdū scriptur. reperit quoz in duoz
monē virtute et alio. reperit in clina
sp̄m dō. allicio. illiam dō. stabilit
vt pon solū intelligit sed impleat et am
Puto sic affici postulat q̄ dicit
capuit aia mea cōsiderare iustificatiō
tas in om̄i tpe. **L**ui rōnem vñ rēde
ce testimonia in q̄ meditatio mea est et
siliū meū iustificatiōes tue. **B**oni certē
curis p̄siliū iustificatiōes dñi q̄z sp̄m
ra sacra tradit. q̄d p̄siliū qui dicitur volēs
inmū p̄prie vel aliene p̄dēne hñt. no
lene p̄te rea sed desideria cordis sui et i
adimētiōis suis. vt tandē fallat fallat
inter tot variatas affectus videt q̄z
num necesse est. parat⁹ dicitur.

Consideratio. xv.

Passioēs spūales ab angelo dei bo
no frequer immitti crederēdū ē.
Prolo quoz expectet vt nūc p̄ra
cem. **T**udiale modoz quoz an q̄ncq̄ sp̄i
rius copulari p̄t ad hñm illud rōe ip̄z
afficiēdo. monēdo. et dōcēdo. p̄ferant
quippe cōditiōe suā ad octoz iō scribētib⁹
sup sc̄z sentētiāz. **F**acemur itaq̄z q̄ an
gelus nō illibit in sp̄m nostrū q̄m booz
sol⁹ dei sp̄m nō. q̄ ita sp̄m nostrū. solus p̄
diant possit dēvot⁹ et agnitiōem vt sue
mononi atq̄z iustificatiōi spūs noster obe
dit v̄tō. et sic rōe nō vt nō habeat fas
obiri. **E**t hñc ingessum dei dñm nō
minimū illapsum. **S**icut nihilomin⁹ alū
modoz quoz anḡ. bon⁹ agit in sp̄m no
strū. **S**icut est q̄ applicatiōem immedieam
sue iusticie et virtutis ad sp̄m. nō quidē
naturali rōne et pura p̄ne miserie. sed
d̄sp̄sate h̄p̄nari. **F**acta it applicati
ōe rōe cū anḡ. hñc iusticia iustificatiōe
virtutis hñc a bono anḡ. **S**icut hñc
uerit quoz alliciat et quodamō v̄tō sp̄i
rit⁹ noster ab hñm iusticia et virtutis
ne olcivirtute tanq̄ si tenui rōe a ma
gnate. vel appetitio ab obtuso placidū
mor⁹ quē iustissimo monēat p̄tēti si hñc
ne sp̄m nō. pur⁹ cū iustiger et san⁹ hñc
iusticia febrili cōruptiōis rōe. hñc iust
p̄tētiōe solidariū cognitiōem cū desiderio
sup̄it et sedis. **P**orro sicut imaginari
iust p̄tētiōes q̄z iusticia cōp̄t p̄tēti

scripturam suam sacram. qui quis et idipm
 no repetat semper per singulos vt dicit Job.
 repetit tamen aperiendo sensus. vt intelligat
 hmoi scripture. repetit quoque induendo
 mentem virtute ex alto. repetit inclinando. i/
 spirando. alliciendo. illuando. stabiliendo.
 vt non solu intelligat sed impleat et amet
 Puto sic affici. postulabat q dicit **Co**
 cupiuit aia mea desiderare iustificaciones
 tuas in omni tpe. **Qui** rōnem vnā reddēs
 qz testimonia in qz meditatio mea est. et cō
 silii meū iustificaciones tue. **Bonū** certe se/
 curūqz p silii iustificaciones dñi/ qz scptu
 ra sacra tradit. qd p silii qui deserit. volēs
 inniti ppeie vel aliene prudētie hūane. vo
 lens pte rea seq desideria cordis sui/ et ire i
 adinuentionibz suis. vt tandē fallat fallat
 inter torvarietates affectuū videlicz orie/
 tium/ necesse est. put infra docebitur.

Consideratio .xv.

Passiones spūales ab anglo dei bo
 no frequēter immitti credendū ē.
 Nolo quisqz expectet vt nūc ptra
 ctem? studiose modos quibz angelicū spi
 ritus copulari p ad hūanū illustrādo ipz
 afficiēdo. monēdo. et docēdo. pscrutatioz
 quippe conq̄sītō sit a doctoribz scribētibz
 sup scōz sentētiāz. **F**atemur itaqz q an
 gelus nō illabit in spm nostrz qm hoc ipz
 solū dei ppiū est. q ita spm nostrz solus p
 dñant possidere fornic atqz suauiter/ vt sue
 motioni atqz viuificatōi/ spūs noster obe
 diat vltro. et sic vltro tm/ vt nō habeat fas
 obniti. **E**t hūc ingressum dei dñatiū. no
 minam? illapsum. **S**ūt nihilomin? ali
 modi quibz angel? bon? agit in spm no/
 strū **Un?** est p applicatōem immediatam
 sue substātie et virtutis/ ad spm. nō quidē
 naturali ordine. p statu pntis miserie. sed
 dispēsatōe supnaturali. **F**acta at applica
 tōe tali/ cū angel? sit substātia luiofissima
 virtuosissima ac benignissima quis nega
 uerit quin alliciā et quodā mō trahat spi
 rit? noster ab hmoi luiofā et benignā sua
 ue olenti virtute. tanq̄si ferrū trahat a ma
 gnetē. vel appetitus ab obiecto placidissi
 mo et puenientissimo moueat pserti si fue
 rit spūs n? / pur? cast? integer et san? sine di
 scrasia febrili corruptōis viciose. sine inē/
 positōe sordidarū cogitatuū cū desiderijs
 turpibz et fedis. **P**orro sicut imaginari
 sunt phantes qz actōes celi corpici/ p oēm

orbē stellaz atqz planetaz. et p oia zodiaci
 signa formāt. corp? hūanū. influūtqz et im
 primūt in ipm pcatenatōe qdā indissolu
 bili. **P**roportōnabili similitudie possum? di
 cere/ qz ex dispēsatōe dei gratuita/ qlibz ce
 lestis hierarchia a summo vsqz deorsuz/ p
 oēm iūcturā spūalē/ influere hz in hūanū
 spm. quilibz angel? suo mō. mediate vel i/
 mediate **S**ic seraphin inflāmat. cherubi
 illustrat. throni stabiliūt. **E**t hoc fm tres
 vires aie. affectiuā. scz intellectuā et execu
 tiuā. et fm tres e? portōes/ supiorē/ inferio
 rē et infimā sensualē vn? et approbatus pzi
 ma hierarchia mouere dicit portōes supi
 orē anie/ q respicit pzia picipia. scda por
 tionē inferiorē q respicit pclusiōes gene
 rales et tertia portionē sensualem q ad sin
 gularia magis dilabit. **Q**uisqz pte rea
 studiose recogitauerit ea q tāgere supficia
 liter trēdim? de caus? naturalibz passionuz
 aialiu. p qz disponit vel indisponit spūs
 ad passioēs spūales/ aiaduertat qntū do/
 minū habeat bon? angel? ad iducēdū sal
 tē dispositiue hos vl illos affect? / disponē
 do vel imutādo sensus corpales. tā intio/
 res qz extiores. q sunt organice potētie. et
 hoc mōis varijs et pene infinitis. iuxta vari
 etatē applicationū multipliciū. h? vl illius
 cause corpāl. **U**ex de his non est hic di
 cendum per singula.

Consideratio .xvi.

Passiones spūales ptribat? crebro/
 ab imissioibz p āglos malos fact?
 Pūit quidē angeli mali qstū dei p
 uidētia pmiserit/ agere silia mlta ad ange
 los bonos tā ob subtilitatē vigorēqz sube
 sue/ qz ob pspicitatē naturalē ingenij. qz p
 pter expiētiaz diurnitatē. nūc i natura
 libz actōibz sursum et deorsuz i celoz i terra.
 nūc i opatōibz miraclof angloz et oiz spū
 rituū brōz. qz uis errēt frequē. **E**xecat eos
 malicia amēs. supbia furēs sine lege et or
 dine. liuoz infantiēs **E**xecat eos iustū dei
 iudiciū illudēs eis et puerfissioēs eoz cona
 tus aduersus electōs suos puerfēs i vsum
 sue bonitatis. **T**ransfiguratur se āgel? satha
 ne/ i āgelū lucē sic tradit apls. **Q**d fieri sic
 vno mō p̄t itelligi. vt ipse mal? āgel? celet i/
 natā maliciā et horrificos affect? suos/ fin
 gēdo se placidū/ pulcrū/ et benignum/ ad
 exemplar angloz bonoz **I**mitādo pte re
 rea doctrias et obfuarōes eozūdē brōz an

...ndaz. asplōes. neq. certōes. ...
 ...fionez. vbi p. r. i. c. e. v. e. n. e. z. ...
 ...curfus. t. occurfus. n. a. u. a. r. i. ...
 ...um seu nauē regenti. v. a. l. e. a. n. ...
 ...in? inspicat oia que vidēda. d. e. r. ...
 ...alis rector. si forat nūc h. a. c. n. ...
 ...ic nauē. si circūsonātes etiā v. n. ...
 ...mutatōes pōtias p. p. e. t. i. ...
 ...in? libez. h. z. assidue p. s. p. e. t. ...
 ...celi plagā qz polū noiam? d. e. n. ...
 ...up oculos si et dū placuerit p. o. ...
 ...in infimis regiōibz. **E**xilia d. e. ...
 ...re spm in nauicla corpis. v. a. l. e. ...
 ...p? est rector. nauis. **A**lcedat ipse ...
 ...arcē seu speculā s. n. d. e. r. i. s. ...
 ...it mystice p. p. h. a. m. o. n. t. e. d. n. ...
 ...n. **J**ohes esse in spū? p. o. l. ...
 ...ecula tanqz ex summitate mal. ...
 ...cedi atem qz deus est. qz s. z. m. ...
 ...at cūcta moueri. **V**idebis qz p. ...
 ...rit annotare vicos passionuz ...
 ...s. et. p. n. b. z. plagis ducentis ...
 ...deo. a bono angelo. a malo. a d. ...
 ...ra cōplectone. ab actōe d. i. u. ...
 ...a actōe d. i. u. i. t. a. z. ab imāg. ...
 ...ate. a spū. a rōne. ab habitū. a ...
 ...natis. tanqz a varia cōbinatōe ...
 ...figuratōe causaz p. d. i. c. t. a. r. i. ...
 ...siderādū aliqd exstiam? p. s. ...
Considera. XIII.
 Passioēs spūales/ origiari a deo
 mediate qz imediate. **S**icut dicit
 Si ois sapia a dño deo est. et sap
 a sapore fm nome suū. **S**i p. r. e. ...
 ...na virtutes ifundi supnatu rali
 ...mo fidelē ambigat. **S**i rursuz vult
 ...attingit salē mīsteriale in spm
 ...multi sunt tract? dei amorosi qz
 ...aia scā in. **L**atic. **T**rahe me
 ...rem? in odorē vngetōrū tuoz
 ...atqz silia/ cū sint passioēs ipz
 ...causant eas. qd supēst nūc fer
 ...ū agere passioēs in spm. v. p. ...
 ...let exultet spūs i deo saluati
 ...plius vero. si natura qz qz
 ...us pspicim? qz sua bñt s. i. l. ...
 ...corpales inuenim? qz de d. ...
 ...ui spūali armonia sonorissimū
 ...ut splendidissima. et ipsi g. ...
 ...alculimus. et ipsi olfactū odor
 ...us. et ipsi tactū amplect? d. ...
 ...Porro semel locū? d. ...

geloz in amore castitatis virtutu. Tam
vt seducat facili? qd venerent et colant sic
deus. Na ppter qd aliud inuenim? in sup/
stitioibz magicis/fieri thurificatiões z ora
tiones deuotas z ieiunia. petit qd fieri mi
nisteria p pueros innocetes. nisi vt effica
tius fallat z colat sicut de? Deniqz qn/
tas habeat efficacias ad imutatiõem coz/
poris actões iste malignoz spirituu/ scri
ptura sacra docet de magis pbaraonis z
alibi. Et rō certa deducit/pconcesso qd de/
mones aliq sint aduersus qd nobis ē col/
luctatio sicut tradit apls. Et idipm z scri
ptures multis supra numez argumentis
experti sunt.

Considera. xvii.

Passiones spūales immittuntur a ce/
lo. mediate tm. z solūmodo dispo/
sitiue. Silt a qlitatibz scōis cōse/
quentibz celestes influx? z primaz qlitatu
actões. Longus est hic sermo de tradi/
tione astrologoz qd ad actões celestes i coz
pus humanū. fm varietate signoz z pla/
netaz z aspectuū. vt q saturn? inducit ad
tristitiā. Jupiter ad leticiā. mars ad iram
sol ad audaciā. venus ad cōcupiscentiā. z
ita de reliquis. Indevenit distinctio illa q
planetaz/ali? est beniuol? ali? maliuolus
q̄uis hoc nō sit accipiendū de malicia q
sit innata planetis. Inducit enī qntuz de
se est ad bonuz. sed in hoibz abusus est/ q
bone nature in clinatiões deducit in ma
lū. Potuerat etiā rememorari q pacto
celestes influxus. varias impmūt miras
tā in lapidibz q̄ in herbis z metallis pprie
tates. sicut in magnete pspicue cernimus
Sicut pterea dicūt reruz hmōi curiosi q
lapis aliq̄ portat? vel inspect? dat auda
ciā. ali? leticiā. ali? amorē. Dec at oia q̄/
tū hnt veritatis/ nihil aliud pbant q̄ cōsi
deratiões nostrā. qm̄ acceptões hmōi sūt
nō immediate in spm̄ rōnalem sed in coz
pus. ad cui? alteratiõem/hāc vel illā/nō pā
rū inclinā spūs ad hūc affectū spūalē vel
ad illū in se pducendū. quē admodū mēo
ratur Helize? euocasse psaltē/ duz pphetie
spm̄ in sevellet excitare. Q̄ at demones
dicunt p aliq̄s hmōi virtutes allici vel eij
ci vel cōpelli/ alteri? est speculariōis. Glo
cāt autē aliq̄ virtutes hmōi virtutes ocul
tas sicut Auicē. Alij virtutes a tota specie
vel que insequitur formā specificā rel. si?

cut natura specifica caliditatis est calefas
cere/ ita natura specifica magnetis est sic
mouere ferrū natura specifica struitois di
gerere ferrū. Et ita de reliqs effectibus. q̄s
nō dicūt fieri ex cursu vel actōe qlitatum
primaz vel ex cōbinatiōe earū seu pfigura
tione. quē admodū fuit intentio q̄rundā/
ad hec pincipia generalia qlēscunqz effe/
ctus iseriores reducere/ q̄ vl nō pnt vel dif
ficillime pnt in assignatiōe tor varietatum
in effectibz semet euoluere. Inuenim?
pterea q̄sdā phozū opinatos esse (sicut ex
articulis parisien. condēnatis palā elicit)
q̄ celestes itelligētie que animāt celū fm
eos/ taliter agebāt in spm̄/ qualr celū agit
in corpus. ita vt spūs se haberet solū passi
ue/ ad oēm suā cognitõem vel affectiõem
z nil agebat sed agebat. tanq̄ si obiectum
lucidū agat imaginē sui in speculuz obie/
ctū. vel tanq̄ pictoz. aut scriptoz si agat i
tabulā. put etiā Boeti? in suo de cōsolatiō
ne metrovno cōmemorat. Dixerūt rur/
sus aliqui q̄ hec actio itelligētarū/ sit li
bere in spm̄. nūc ad hoc cognoscēdū nūc
ad illō. Alij naturalis necessitate id fieri cō
tendebāt. ponebāt tm̄/ q̄ dispositio spūs.
pout abstrahit magi aut minus a carna/
lib? vinculis. et carcere ceco cozpis. iuuat
plurimū vel ipedit/ radios hos influx?
Sic saluāt magicā naturalē. sic pphetiā
illūiatõem. z ita de plurimis. Sic imagi
nati sunt Auicē. Algazel. Alkind?. z non/
nulli xpianozū doctorū. ponētes aiām il/
lustrari quaquer sum. Et hoc posuerūt ali
qui fieri p liberā cōuersionē spūs/ fm du/
plici faciē suā. nūc ad supiorā nūc ad infe
riora. Aristo. vero nullū posuit nisi ab
infimis fieri q̄gnitōz vel affectōz origina
ti? z immediate. quē ifecuti sunt cōes docto
res catholici dū loquūt de statu nature de
stitute nec eleuate p rapt? aut illustratiões
miraculosas. sicut dicit petr? q̄ nō hūana
volūtate allata est aliq̄n pphetia. Rapt? at
vel extas apd deuotos tūc iō dī fieri dū il
lustrat spūs immediate de sursum qz pret
naturalē cursum vite pntis hoc euenit.

Considera. xviii

Passiones spūales iuuant plurimū
vel ipediūt ab inata pplexiōe coz
pali. Autorisauit plato q̄ aie ife/
quūt cozpa. n̄ q̄dez naturali necitate si ad
spūm liberū fiat aspect?. s; q̄dā inclinatiō

ne potest corp? fm̄ sumitrat aie ta
instrumentū. Notat enī q̄ ad instrumē
tū varietate surgit in opatiōe mō
tas maior vel difficultas. Quidē
circa mechanicas artes q̄ faber ait q̄
ci instrumentū quadrato. alit cū acū
torū debent. Sicut scriptoz vt pictoz
erit suo mō de varia cōplexione mēo
z debis que mēo is ipis subleuam
sunt spūs cozporē. tā radicales q̄
vt est pterea sanguis qui est cōis mēo
tam mēoz q̄ hmōi spūm. Qu
quod oportet attendere mēo
medicor? q̄ sanguis subleu? dā fm̄ in
lūcia temp? rō in cōuersione dū pō
ad gaudū mēo vel mēo? fm̄ q̄ntitatē
his sanguis qui generat spūs splendidos
angpōz. Sanguis autē dā? rō suble
his rō calid? ad mēo? quālis est sanguis
cozporē in quibz color rube dūat dū pō
nūc ad redolūmā iram. cum sit rōcis mēo
flamānis. et mēo? s; ita bec modū el
dorabilis cum oēm (subtile tenet ceter
rōlūmā. Si vero sanguis fuerit suble
z durus s; frigid? quālis est in cozporē
in dū aquolitas naturalis flumans d
mūat. inclinā ad timorē. pusillanimi
tē. q̄ a dūlā vocat cordis debilitas.
hec est q̄ spūs rōli sanguis generat.
modū frigiditatis impediēt suā gēnē
tione. Et etiā grauis rōpaz inflamabilis
ppter frigiditātē humiditātē. ideo supē
vt in rōpaz calefacere coz rō ab exteriōri
mōri. pterea neqz ad irā neqz ad gaudū
um neqz ad audaciā p̄r inclinā. S; si
gūis autē grossus calidus si fuerit niger
aut rōdofus z in cōlis grossiciā q̄ ruri
bilis p̄peltat quālis est sanguis cozpo
rū in quibz color appropinquat fini adu
stionē dūat rōpōm ad mēo? p̄ter rō
nēbōlūmā s; p̄mū. z ad irā p̄ter calidi
tātē ipoz. dū pōmū vīqz ad p̄naciā vl
ficam irā. p̄ter coz spūm dūat rō
ciē. dū est enī tar dūm. hūma eis imi
p̄fisa. z a cozporē dūat rōmā. Si ve
rō sanguis fuerit grossus z calid? non rō
turbid? alit inuenit in cozporē hūmā
coz rōpaz. q̄ notabilē calidū atqz sicut
sed iōge amplē. Sicut vīenit dūta melio
erit vel in cozporē rōmā dū sanguis formā
operatio calefacit? impellit? non dū cepit
dū rō demigrari nō dū pōm ad mēo?
ad ad cōstantē p̄ducā. quā quidā vocāt

ne. prout corp^o ipm sumministrat aie tanq^m
instrumentū. **C**onstat enī q^d ad instrumen-
torū varietatē / surgit in opatōnib^{us} facili-
tas maior vel difficultas. **V**idemus itaq^{ue}
circa mechaicas artes q^{od} faber alī opatur
cū instrumēto quadrato. alit^{er} cū acuto. ali-
ter cū heben. **S**ic scriptorū v^{el} pictorū. **S**ic
erit suo mō de varia cōplexione mēbrozū
z de his que mēbris ipsis subseruiunt. vt
sunt spūs corporei. tā radicales q^{uam} fluētes
vt est p^{re}erea sanguis qui est cōis materia
tam mēbrozū q^{uam} h^umōi spiritūū. **C**irca
quod oportet attendere iuxta traditiōem
medicorū q^{od} sanguis subtilis z clar^{us} in sub-
stātia / temp^{or}e vero in q^ulitate / disponit
ad gaudiū maius vel min^{us} / q^{uoniam} q^untitate ta-
lis sanguis qui generat spūs splendidos
atq^{ue} t^{em}perat^{us}. **S**anguis autē clar^{us} z subtri-
lis z calid^{us} a domino (qualis est sanguis
corporei in quib^{us} color rube^{us} d^{omi}nat^{ur}) dispo-
nit ad velocissimā iram. cum sit velocis in-
flāmatōnis. et mor^{is}. s^{ed} ira hec / modicū est
durabilis. cum omīe subtiler tenue celerit^{er}
resoluat^{ur}. **S**ivero sanguis fuerit subtil^{is}
z clar^{us} sed frigid^{us} qualis est in corpibus
in q^uib^{us} aquositas naturalis fleumatis do-
minat^{ur}. inclinat ad timorē z pusillanimita-
tē. q^{uod} a q^uibusdā vocat^{ur} cordis debilitas. **E**t
hoc est q^{uod} spūs a tali sanguīe generat^{ur}. est
modic^{us} frigiditate impediēte suā genera-
tionē. **E**st etiā grauis z paz^{is} inflāmabilis
p^{ro}pter frigiditatē z humiditatē. ideo supest
vt sit ineptus calefacere cor z ab exteriori
moueri / p^{ro}pterea neq^{ue} ad irā neq^{ue} ad gaudi-
um neq^{ue} ad audaciā / p^{ro} inclinari. **S**ā-
guis autē grossus z calidus si fuerit niger
aut tenebrosus z ineq^ualis grossicie q^{uod} tur-
bidus appellat^{ur} qualis est sanguis corpo-
rū in quib^{us} color appropinq^{uans} fini adu-
stionis d^{omi}nat^{ur} / disponit ad tristitiā p^{ro}pter te-
nebrositatē spiritūū. z ad irā p^{ro}pter calidi-
tatē ip^{so}z. **D**isponit insup^{er} ad p^{er}inaciā v^{el}
fixam irā. p^{ro}pter eoz spissitudinē vel grossi-
ciē. **D**ele^t enī tarde nimis. forma eis im-
pressa. z a corpe tarde dissoluūt^{ur}. **S**i ve-
ro sanguis fuerit grossus z calid^{us} / non t^{am}
turbid^{us}. q^{uoniam} inuenit^{ur} in corpib^{us} hūitibus
cor t^{em}perat^{us} z epar notabil^{iter} calidū atq^{ue} siccū
sed lōge ampl^{ius} siccū z v^{er}itib^{us} diēta medio-
cri / vel in corpib^{us} t^{em}peratis q^{uod} sanguis forti-
exercitio calefact^{us} z inspissat^{ur} / nondū cepit
adur^{er} z denigrari / nō disponit ad tristitiā
sed ad cōstantē audaciā. quā quidā vocāt

fortitudinē cordis / disponit q^{uod} ad medio-
crem irā q^{uod} leticia frāgit eam cū ad eā sine
magis proni q^{uam} ad tristitiā. **S**z si ex rebe-
mētissimis causis ira fortis excitet^{ur}. in tali
bus tarde sedat^{ur} p^{ro}pter grossiciē seu spissitu-
dinē p^{re}dictorū. **S**anguis autē grossus et
frigid^{us} nō tamē turbid^{us} / qualis est in cor-
pib^{us} hūitibus cor t^{em}perat^{us} z epar siccius z fri-
gidius temperato sed magis siccū q^{uam} frigi-
dū. vt v^{er}itib^{us} diēta generatiua de se me-
diocris sanguinis. reddit hominē medio-
cre in oib^{us} accidentib^{us} animi. vt nō mag^{is}
sit pron^{us} ad hoc q^{uam} ad illud. **S**ed in tātus
differt ab his quorū sanguis est t^{em}perat^{us}. q^{uoniam}
niā ex dispositiōe sui sanguinis est solid^{us}
siue cōstās in inchoatis p^{ro}pt^{er} grossiciē
spiritūū suo. **S**ivero sanguis sit gros-
sus z frigid^{us} z turbidus / sicut in habitib^{us}
epar eq^ualiter frigidū z siccū t^{em}perato. vel am-
pl^{ius} frigidū. z v^{er}itib^{us} his q^{uod} generāt h^umōi
sanguinē / disponit ad celerē z permanētē
tristitiā z ad lentā vel tardā irā. **S**z si exci-
tetur ira ex forti causa / n^{on} mⁱⁿu^{it} p^{ro}leuerat. et
inclinat ad odiū vel ad rancorē. **F**ortitu-
do t^{am} ire istorū / minor est q^{uam} in hūitibus
grossum z turbidū atq^{ue} calidū sanguinez
Sed maior q^{uam} in hūitibus ipm subtilē. p^{ro}-
pter q^{uod} naturaliter odiū iueterat^{ur} in istis.
Acce q^{uod} p^{ro} mⁱⁿu^{it} ista z silia / sumūt medici si-
gna complexionū. z attribuūt alias cōdis-
tōes sanguineis. alias colericis alias flec-
maticis. alias melancolicis.

Consideratio XIX

Passiones spūales solent immutari
pri. mediate tamē z dispositiue / per
actionē q^ulitate primaz. **S**ub-
sequitur hec cōsideratio ad declaratiōez pre-
cedētis. **N**ā varia dispositio sanguis atq^{ue}
spirituum / causat^{ur} principal^{iter} a multiplici
actōe qualitātū primaz. **S**umam^{us} at^{que} p^{ro}-
manuductiua declaratiōe p^{re}dictorū exēplū
q^{uod} in ebrijs quotidie cōspicim^{us}. **C**onstat
enī aliquos priusq^{uam} vino se repleuerit / tē-
peratos esse sedatos in affectōibus / qui
post vinū abundāter sumptū. trahūtur /
h^{ic} ad irā vehementē. h^{ic} ad tristitiā melan-
colicā. h^{ic} ad leticiā effusā. h^{ic} ad spem. h^{ic}
ad timorē. h^{ic} ad audaciā. h^{ic} ad odiū z in-
dignatōem. h^{ic} ad benignitatē z amicitia
Cur at^{que} sit hec tāta varietas / n^{on} mⁱⁿu^{it} q^{uod} va-
riatur accidētalis dispositio sanguinis z
humorū atq^{ue} spirituum / ex actōne vini et

Considera. xvii

Passiones spūales immutari
vel impediri ab inata p^{ro}-
pali. **A**utor: si aut^{em} p^{ro}-
u^{it} corpa. nō q^{uod} de natural^{iter} n^{on} mⁱⁿu^{it}
im liberū fiat aspect^{us}. s^{ed} q^{uod} d^{omi}nat^{ur}

qualitatu suaz. **¶** Duo circa facile est p
pendere/quantu opetur hec vel illa com
plexio fixa quodammodo permanes/si in
accidentali r transeire dispositone corpis.
dissimilis tam q̄ subita et potens opatio
subsequat a deo quide/vt si videris ebruū
pri⁹ sobriū. fere dicere possis. hic vtiq̄ nō
est ille. **¶** Deniq̄ quantu prosit in roroza
li negocio cognoscere/tales passionū ori
gines/tam apud se q̄ apud alios/vel cor
rigendos/vel docēdos/nō oposum est ad
uertere. cū nō eadē videat ebrujs r sobrijs
fm phm. aliterq̄ proinde sint ad deuotō
nem r virtutē inducēdi/sic vel sic affectati
Quod vtiq̄ vidit sapiēs mulier abigail/
que nabal nō nisi post vinū digestū pmo
nuit. **¶** Hoc insup lucidissime tradidit op
tim⁹ moral artifex gregori⁹ i suo pastorali

2 Consideratio. XX.

Passiones om̄es p imaginatiuam
virtutē solē sunt vel intendi nō
tabilitate vel minui. Et hic insere
mus de reliqs originibz ipsarū passionū.
¶ Itaq̄ quantā vim habeat virt⁹ imagi
natiua tradūt phantes r medici/p experi
entie librū edocēdi. Dicūt enī ipam habere
virtutē regitiuā r imutatiuā toti⁹ corpis
¶ Quod vt facilius innotescat/suppona
mus priō cū pho q̄ species seu forma rei/
vel eius fantasma seu imago. babz vim al
terandi pportionalitervel agendi/sicut
habet res cui⁹ est imago/quēadmodū spe
cies ignis hz vim calefaciēdi. species nis
uis in frigidādi. Non tamē in eqli gradu
ad rem ipam. **¶** Supponam⁹ p̄terea q̄
spūs aialis/delatiuus est formax seu spes
ciez. sicut aer recipit spēs coloris vt alio
rū sensibiliū. Et he species licz nō sint sen
sibiles in aere. faciūt tamē sensibiles ipref
siones in corpibz dispositis. sicut species
coloris/causant imaginē in speculo. Sic
imaginatio turpis figure/recipit in spiri
tibus. r defert r facit in semine deciso tēpe
talis imaginatōis/notabilē effectū turpi
tudinis. sicut imaginatio ethiopsis assila
tionem inducit ad ethiopē. **¶** Hec āt dela
tio forme imaginare p̄ fieri duplr. Uno
modo q̄ ipamet forma moueat et deferat
ad motu sui subiecti. sicut si sal liq̄fiat in
aqua defert r expādit p aquā. Alio modo
fit hec diffusio/p radiatōem ipius forme
imaginare. que hz vim suiūius diffusiuā

r causatiōem aliaz speciez et seipsa sicut
lux causat lumē. qd̄ causatū potest pduce
re aliud lumen. **¶** Supponam⁹ insup q̄
delatio taliū formarū p spūs/ potest pue
nire vsq̄ ad sensus exteriores. quo casu fi
et i sensibz exterioribus talis sensatio suo
mō. qualis fieret si ab extrinsecis obiectis
moueret. **¶** Hanc causam reddūt aliq̄ cur
do: mīeres exercēt opavigilantiū. Cur eti
am maniaci r aliq̄ melancholici/credūt ea
videre/vel sentire extrinsecus/ que nō nisi
intrinsecus certū est fieri. Hinc euenit vt
dum homo est in tenebris et timer/putat
se quādoq̄ videre imagines terribiles. vt
audire sonos horredos. quēadmodū me
lancholici etiā in pleno die r locis lucidis/
patiunt talia. propter tenebrositatē spiri
tuū. quos horret quodamō ipsa aima vel
virtus imaginatiua. Et hinc semp tristes
incedūt. q̄ causam tristitie sue/secū ferūt.

¶ Hec est ratio cur aliqui timēt nō timē
da. Cur in suspitōnes mirabiles r falsissi
mas cadūt. ita vt credāt se aliq̄ queri ad
mortē. vel ad incarcerationē vel spoliatō
nem. r inde fugiūt: nemine psequēte. tre
pidātes timore vbi nō est timor. Logno
ui talem tpe meo q̄ ingeniosissim⁹ erat et
peritus valde in medicina. qui tandē fug
git in nemoza occulta/nec vltra cōparuit
Sic aliquis est imabat se gallum. r more
galli cantabat. Alius murilegū: r sub lecti
mures querebat. Alius imaginās se ha
bere cornua in fronte/verecūdabat quoti
enscūq̄ videbat se inspici r fronte tegebat
Ali⁹ imaginās se notari de infectiōe lepre
vel de morbo caduco/ oēs fugiebat r tre
pidabat aspect⁹ r fmones. Ali⁹ imaginās
se habere pedes ferreos/calcabat validissi
me sup terrā. Alius ambulare nō audebat
fantasiās pedes suos eē vitreos. Sic sal
uāt expositores aliqui quō nabugodono
for pmedebat fenū sicut bos. r cū feris ha
bitabat. q̄ se bouē esse fantasiabat. Sic
asserūt medici q̄ imaginatio facit casum r
mortē inducit. Et hāc virtutē vsq̄ ad hoc
eleuare voluerūt aliq̄. vt p eā mirabiles i
pressiōes fierēt in elemētis r in rebz extrin
secis. vt q̄ ad imaginatōz alie⁹ (sicut refert
auicēna) cadat camel⁹. Talia sunt inūera
rū vel melancholiaz fm traditōz medicorū
q̄s Orati⁹ furores appellat vel insanias/
deducēs ex hoc oēs boies in aliq̄ stultos

de. Dilectus inquit puerorū m
furores. Et in ecclesiastico dicit q̄ stulto
infinitus est numer⁹. **¶** Hec autē conf
ratio docet q̄ saluberrimū est assuefieri
anim⁹ nollet a fantasmatibus quantū
solent fieri. **¶** Quod quasi fieri habet
citatiōe sua. Quod quasi fieri habet
ogin⁹ alibi in tractatulo de practica
logemistice consideratōe vltima
sua appoz q̄ pculosa/ sit homini du
tere le nimis labi r pfundari in imagi
vel fantasias pfecti viciōsas: circa p
ra. longos labētia. vt sunt beneficia bo
res: diuine Nam cū generent habitus
actibus frētantis. r habitus caulent.
turaliter fit. vt pondere hie in dōnariō
sic immutēt imaginatiū virtutē. r ce co
sequēt toti hominē q̄ necessitate quē
trahit homo reuolunt. vt quēadmodū
fit in ill quos phs rētales appellat. **¶**
vniq̄ verū est q̄ ois imaginatio pfundat
habet sua inūera rētales: r quali de
moniacā passione sicut dicit. **¶** Dugones
Lebit quos notabile seu querit totali
indiciō rōnis. patz in philocapris: pat
in ambiciōz in auaris. in inuidis. in
pauentis. in quibz verū cal illud pue
um. **¶** Furo: sit lea sepius patēna
denū pauent vt dimillorocatio cal
venire: introire domū dei necesse est.
nemo sibi assuim⁹ hoc bonū sed q̄ re
tur a deo sicut aaron. ali p noianū can
ali p gmi. ali p acculatiū. ali p ablati
cōpari passiois querat alēder. **¶** Ad
dūm ad bec cōcurū multiformē fieri
reliq̄ quē dnt in potētis cognitiōis ip
sonagnes vt fantasmatia vel spēs ad in
uicē r cū habitibz passiois inde leque
obois potētis affectiōis. ita vt nō sit du
bitū quā mirabilis rētales inde relūz
q̄ infūz. calare r implex aliq̄ imago r
lis. vt fantasmatia. gallo lequēs. **¶** Et si
fuerit cōcurū colat: vt virtuos. nemo
dubitauerit q̄ notatū inūerū r mi
rabulis armonia. vltū cōuolūtiū mul
rociū cibariū in citatiōe hie quā ip
sa in habitate sapiēna delictatur. **¶** **¶**
Alloqn relūz rētales pōccis: ama
rissima tumultuio tāz maris rētales
nis in se r ad cānos. hūc rāos. **¶** **¶**
ob aliud dicit q̄ bētia. cor impo tāz ma
re feruēs. **¶** Deniq̄ sicut dicit⁹ de imagi
natiua virtute. ita pportionalit⁹ sus nō

esse. **D**ille puellarum inquit puerorum mille furores. Et in ecclesiastico dicitur quod stultorum infinitus est numerus. **D**ec autem confide ratio docet quod saluberrimum est assue fieri. ut animus noster a fantasmatibus quantum possibile est fieri se denudet et auertat in exercitacione sua. Quod quasi fieri habeat tetigit alibi in tractatulo de practica theologie mystice. consideratōe vltima. **R**ursum apparere quod piculosus sit homini dimittere se nimis labi et profundari in imagines vel fantasias presertim viciosas et circa pitura. semperque laberia. ut sunt beneficia honores et diuitie. Nam cum generent habitus et actibus frequentatis. et habitus causent. naturaliter fit. ut pondere sue inclinacionis sic immutet imaginatiua virtute. et ex consequenti totum hominem. quod necessitate quedam trahit homo velut brutum. ut quemadmodum fit in illis quos philosophus bestiales appellat. Sic vtiq; verum est. quod omnis imaginatio profunda habet suam insaniam vel ebrietatem et quasi demoniacam passionem sicut dicit. **O**rigenes. **L**edit quoque notabiliter seu pervertit totaliter iudicium rationis. patet in philocaptis. patet in ambiciosis. in avaris. in inuidis. in impatientibus. in quibus verisimiliter casus illud puerbum. **F**urores fit lesa verisimilitudine. **I**ta demum puenit ut dimisso vocatiuo casu. qui veniret introire in domum dei necesse est. quod nemo sibi assumit hunc honorem sed qui vocatur a deo sicut aaron. alij per noianium casus alij per gratiam. alij per accusatiuum. alij per ablativum. **C**onpati passionibus querat ascendere. **A**d idam ad hec concursus multiforme flexum et reflexum quem habent in potentibus cognitiuis ipsae se imagines vel fantasmatata vel species adinuenit et cum habitibus passionibus inde sequentibus in potentibus affectiuis. ita ut non sit dubium quin mirabilior varietas inde resultet quam sufficeret causare simplex alij imago talis. vel fantasia vel passio sequens. **Q**uasi fuerit concursus ordiat ut in virtuosus. nemo dubitauerit qui notat in suauissima et mirabilis armonia. veluti citharedorum multorum citharisantiu in citharis suis quam ipsa inhabitatrix sapientia delectatur audire. **A**lioquin resultat horrenda prozusus et amarissima tumultuatio tanquam maris refragentis in se et ad cautes fluctus suos. **P**uto non ob aliud dixisse prophetam. cor impium tanquam mare feruens. **D**enique sicut diximus de imaginatiua virtute. ita proportionabiliter suo modo

traducere possumus ad potentias superiores non organisatas que sunt ratio et spiritus. quibus ad actus istarum potentiarum non sequatur de per se corporis immutatio. quemadmodum virtus imaginatiua mutat illud. fit tamen. ut actuata vehementer ipsa ratio rapiat ad se quodammodo potentiam imaginatiuam et ab actu suo suspēdat eam. **S**icut ipse spiritus sicut actuatur rapit ad se rationem et imaginatiōem. ut nesciat quod huiusmodi est. an in corpore vel extra corpus. ea que videt intelligat. **R**ursum fit aliquid redūdantia superiorum harum potentiarum in inferioribus res quemadmodum beatitudo anime redundabit in corpus et dotabit illud.

Consideratio XXI

Passiones triplices spirituales et rationales et animales reddunt in virtuosis psalterium decacordium cum cithico in cithara. **S**piritus enim si quadam appropriacione loquatur psallit. ratio cantat. sensus citharizat. **V**ideamus in primis de psalterio mystico. quod ad exemplar cordis sicut et cithara ars ipsa fabricauit. **N**ois enim ergo corpus seu lignum nostri psalterij vim affectiuam superiorum. in qua tot corde sonabiles extense sunt. quot sunt veritatis assertores ut quod deus pater noster est. quod deus in celis est. quod deus est iudex iustus. et ita de reliquis

quasi digito aliquid studiose meditationis. **S**ed ne quod nimis spiritus huius plectrum discretis. qui tendit remittit cordas sententiose veritatis. **R**ursum corde tales debito moderamine tenes percussit. reddunt sonos varios secundum varietatem passionum. ita ut amor qui est generalis et radicalis passio stabilis pro tempore. **P**orro decem relique passionibus. efficiunt decem sonos alios principales de sonis enim laterilibus et appendicibus non est numerus sicut nec de huiusmodi passionibus. **C**onstituamus si placet pro manu nunciacione exemplari. psalterium aliquid decem cordarum ex decem orationibus diuine sententiarum. sicut ex decem preceptis iuxta imaginatiōem **A**ugustini vel ex alijs scripture locis fabulari potuerat. **P**rimam cordam sumimus ex hoc nomine patris. et hec appellat patnalis adoptio. **S**ecundam in hoc nomine noster. que appellat fraternalis associatio. **D**abemus tertiam cum dicitur in celis. hec est dei exaltatio. **D**abemus alias septem iuxta septem petitiones. que sunt diuini nominis sanctificatio. sanctificet nomen tuum

Dei dominatio. Adueniat regnū tuum.
Volūntariū diuine z hūane rē vnicio. fiat
voluntas tua sicut in celo z in terra. Pro
pria defectio. panē nostrū quotidianū da
nobis hodie. Debitorū multiplicatō Et
dimitte nobis debita nostra Tentatōnū
inuasio. Et ne nos inducas in tentatōez.
Dali eterni notatio Sz libera nos a ma
lo. Percute cordā primā digito studio
se z attēte meditatōis / illa reddet sonituz
amorū dei. Percute cordā scđāz illa red
det sonū amoris proximī. Percute cordā
tertiā illa reddet sonū constātis audacie.
Percute cordā quartā illa reddet sonū ze
li z ire in apbanātes dei nomen. Percute
cordā qntā. illa reddet sonū spei scē. Por
ro corda sexta dū tangit / sonat dilectiōem
atq; leticiā. Corda septima. desiderū z p/
secutōz. octaua dolorē z odiū. Nonā fugā
z horrozē. Decima timorē z de suis viribz
fidētibz despatōem. Potuerāt heclatio/
ri sermone deduci. sōndendo q etiā corda
prima q est pñalis adoptio si tangat sa/
pient / digito sancte meditatōis / apte red
dit sonū quemlibz virtuose z spūalis affe
ctōis. Sic rursus in alia qlibet (q̄nis nō
equa facilitate) repies / vt sit son⁹ tuus ml/
tiplicatus sup numerū. Ex qua resonā
tia fit. q cadūt z recedunt maligni spūs vi
cioz tanq; citharizante dauid. desinat ne
quā spūs exagitare saul. ita vt cuilibz de/
cem sonoz principaliū / possit aptari yna
ex transgressiōibz decē preceptoz. Ad/
dam⁹ ad hec q dū meditatio nostra fertur
sup hmōi cordas sentētiōe veritatis. z ad
reddendū sonoritatē religiose affectōnis
seu passiōis. Fit hoc aliqñ per rōnes sum
ptas eternas / z ex p̄mis sapiētie p̄cipijs
z tunc reddif son⁹ in psalterio tanq; de su
pnis. Fit hoc aliqñ p rōes sumptas ex af
fectibz z sensualibz expiētis / z ita resultat
son⁹ in cithara tanq; ex ifimis. Fit hoc ali
qñ p rōnes sumptas ex deductōe conclu
sionū p principia p̄ia / vel p rōcinatōz ab
effectibz ad causas suas sumptā. z ita red
ditur canticū iocundū velut in gutture z
faucibz rōis. Sic psallim⁹ spūz mente
cantam⁹ in cordibz nostris cantica domi.
Sic citharisam⁹ mortificatis quodā mō
z p disciplinā desiccatis. alioqñ nō eēt psal
teriū iocundū absq; hac cithara. Sic op
tabat psallere. canere z citharisare q dice
bat. Exurge psalteriū z cithara exurgā di

luculo. Sed qd precor est. exurgere dilu
culo: puto q est ad primos grē contēpla
tiue radios splendētes p aie regionē pros
tin⁹ erūpe z velut ex sentētia dicere. bonū
est cōfiteri domino z psallere nomī tuo al
rissime. mysticis modis dictis Ad annūci
andū mane sp̄pitatis misericordiā tuā et
veritatē tuā p noctē aduersitatis In deca
cor do psalterio cū cantico in cithara

Consideratio XXII

Det vltima.
Passionales smones / assumi pñt
vt inducātur hoīes ad virtutē. ve
ritate tamē z discretōne semper obseruata
Claudat Arist. in rhetoricis illa iudicia
apud que prohibent dici sermones passi
onales z veritas nuda pponi iubet. Re
cte id quidē. si nulla ex pte iudex quereret
aliūde diuertī a tramite recto iusticie. quē
admodū si nullos ynq; fieri ptingeret pa
logismos. ars de sophisticis z elencis fru
stra esset. Sed cū psuasiones passionales
quotidie fieri cernim⁹ aduersus veritatez.
tam per nos ipsos in quibz habitāt hmōi
passiōes ex corruptela pcti q̄ p alios. q̄s
prohibuerit (sicut arguit augustin⁹ q̄rto
de doctrina christi). quis ynq; prohibues
rit eloquentiā seu psuasionē rhetoricā ins
duci licere p defensiōe veritatis z pro sua
in cordibz humanis plātātōe. vt libēter et
obediēter audiat veritas aduersus palliā
tam z fucatā falsitatē. Addim⁹ in confi
deratōe. q veritas tamē z discretio / semp
obseruetur. Vale enī pro veritate certarē
falsitas qm nō sunt faciēda mala vt bona
eueniant. Sillr nec asserēda falsa sunt / vt
veritas cōfirmet. Proinde si mouere q̄s
ris aliquē p sermones passionales nō ob
seruata discretiōe. nihilomin⁹ magis effe
ceris. q̄ si equū velocē stimules ad curren
dū sine freno Sicut enī discretio / sine pas
sionali iacet. sic affectio sine discretōne p̄
cipitat. Qua in re placet attendere quas
industrias obseruat discretio. Discretiō
pmittit sepe passiōes aliq̄s viciofas suc
crescere. dū plantādis viriuntbz curā impē
dit. Docet quippe eā / pabola euangelica
de nō extirpandis pro oī tēpe zizanys. ne
siml eradicez z triticū. Raro enī vel nunq;
germinat in nobis triticū virtutis / sine zi
zaniys aut paleis alicui⁹ vanitatis. p̄sertim
cū primū necesse sit eē illd qd aiale est fm

apm deinde illud qd spūale Videtur
q̄ indistincte se habeat erudiciores
ros vel alior aialū hoīm / qui p̄z
runt in motu a pueris si proim⁹ co
serint exere ab omī passiōe vicio
velut ad spūalem tenetate subito p
re concederit. Sicutū sine ordi
pe solus corā. non fm sciam implac
ferore imo furore passiōe oēm pleb
liant. Ampli⁹ vero pmittit discretio
fiones aliq̄s germinare vel crescere nō
placeant aut pulere sint sed ne deterio
unalescant passiōes. sicut remanēt
ups clano. z dolor est medicina dolent
Sic enī respectus humane laudis vel
moi in fame vincit aliqñ turpiter ad
terioz z illoz p̄z rapituz aut alioz ho
iūmodi flagitioz opatōis Sic tolerab
lins est p̄miseretūone odiosam fieri
inter q̄sā p̄sonas q̄ impudico se amoz
p̄maculent. Sic ad scēce respublice mi
stratōem inducitur ipsi p̄cipies aliqñ
sine re p̄comissōe. Sic ad lrās cogno
scēdas p̄dēt p̄uers emulatio quēdā
viciofa vt locos exuperet. Rursus
sermo sicut pmittit passiōes aliq̄s vi
pabiles sic aliq̄s laudabiles. Sicut in
das z sublimes q̄s cellat inducere. si
deteriore exū. cas verum vt cogno
Ueputa si p̄uere sibi si frenum suum p
nō postea recusat. Non enī p̄na carum
mō p̄uere sibi by discretio sed reri⁹
nō p̄uere sibi ment. Nihil dicit subli
m⁹ sed nihil p̄uere sibi z remanēt magis
ep̄mōi q̄ ambulare p̄na affectōis amo
rōnū redemētia in se by sic amoz nō
d. z vno mētia est passiōnū. Postre
mo placet ipsi discretiōi. Sobria mens mo
dica. si sibi solita est ambulare cum deo
suo. q̄ vāmbulare suoz. z hoc via regia.
a p̄uere sibi tanq; si mētia sit apd de
um. tanq; p̄uere sibi vna ep̄a agitat iustus
in burū. Plus mō p̄uere sibi q̄ rudi
mens z arida terra sine aqua q̄ si recto
freno discretiōis. Sicut vna mētia effe
ctū in mirabilis sup se q̄ p̄uere mōnū
p̄eplariōis. q̄ alior sublimis sapie. q̄ deli
deria flām. mētia q̄ p̄uere sibi felicit dōli
discretiōi sp̄ in bōtari saluare se in mōre
ille despectus inuis iudicare deo / in dea
ondo psalterio cū cithara in cithara z cy
psa ab acue dicere et hūa. sup excelsa me
dūz mētiōi / psalmis canēt / sunt

aplm deinde illud qd spuale **U**iderint er
go q̄s indiscrete se habeāt eruditor: es pue
rorū vel alioꝝ aīaliū hoīm / qui paz disse
runt in moribꝫ a pueris / si protinꝫ eos q̄
sierint exuere ab omī passiōe viciosa. eos
velut ad spūalem senectutē subito puebe
re contēderint. **S**i demū sine ordine r tē
pe zelus corū. non fm sciam implacabili
feruore imo furore passiōe oēm pseq̄ mo
liatur. **A**mpliꝫ vero pmittit discretio pas
siones aliq̄s germinare vel crescere / nō qz
placeant aut pulcre sint / sed ne deteriores
inualescant passiones. sicut retundit cla
uus clauo. r dolor est medicina doloris.
Sic enī respectus humane laudis / vel ti
mor infamie / vincit aliq̄n turpioꝝ adul
terioꝝ r stuproꝝ r rapinaz aut alioꝝ hu
iusmodi flagitioꝝ / opatōes **S**ic tolerabi
lius est pmittit diuisionē odiosam fieri
inter q̄sdā psonas / q̄ impudico se amore
pmaculent. **S**ic ad felicē reipublice mī
stratōem / inducitur ipsi picipes aliq̄n p
fame reprimissio. **S**ic ad lrās cognō
scendas pdest pueris emulatio quedā (lz
viciosa) vt socios exuperēt. **C**ursus di
cretio sicut pmittit passiones aliq̄s vici
pabiles sic aliq̄s laudabiles / pferim feruī
das r sublimes q̄nq̄ cessat inducere. si in
deteriore exitū. eas versum iri cognouerit
Utputa si parere sibi. si frenum iuum pa
ti postea recusarēt. **N**on enī pntia tātum
mō spectare satis hz discretio sed rerū eci
tus prudēter ipsa metif. **N**ihil qdē subli
miꝫ sed nihil piculosiꝫ r tentatōibꝫ magis
expositū / q̄s ambulare pviā affectōis amo
rose dū vehementiā in se hz. sic amor vti. 3
d. r. vehemētissima est passiōnū **C** Postre
mo placet ipsi discretōi. sobria mens r mo
desta. si tñ sollicita est ambulare cum deo
suo. p viā mādatoꝝ suoꝝ. r hoc via regia.
a patribꝫ trita. tanq̄s si iumentū sit apd de
um. tanq̄s pteꝫa sit asina quā agitat iesus
in birlin. **P**lus inq̄s placet tal qdā rudis
mens. r arida terra sine aqua / q̄s si reiecto
freno discretōis / q̄reret ductu pprioꝝ affe
ctuū in mirabilibꝫ sup se p p̄rupta mōtiū
p̄tēplatois. p alta r sublimis sapie. p desi
deria stāmantia q̄bꝫ accendit felicit qdē si
discretōi sp̄ in hēserit / saluare se in mōte et
illic / despectis imis iubilare deo / in deca
cordo psalterio. cū cāntico in cithara r cuz
p̄pha abacuc dicere ex snia. sup excelsa mea
deducz me victor i psalmis canētē // **F**init

Carmen ad Petrū

de alyaco **C**ameracē Cardinalē quō bec
vita quoddā somniū est.

Petre quē torū fronsis repleuit
Somniū cur nō miserā vocem?
Pluriū vitā. an caret sopore

Cor vigilantum?
Non caret / nā quas aliunde somni
Tradimus causas / nisi q̄ recludit
Missa de corde cerebri meatus
Humida nubes?
Quis r quantus varius frequensq̄
Fumus occursans modo vel recursans
Occupat sensus vigiles abintus
Idola turbans
Abrii testes / varijs homo fit
Abrius causis / prout appetentum
Passio sese / vehementer alto
Corde profundat.
Nonne vesano furitū amore
Plurimi sic dat odium vel ira
Liuor aut zelus vel opum cupido
Gloria vana.
Error hinc in vi stolidus resultat
Estimatio / species quod intro
Res quasi veras capit / ac ineptum
Iudicium fert.
Somniās crebro vigil esse credit
Disputat versusq̄s facit / reflectens
Se super / dicit vigilo nec erro
Somniculosus.
Solvitur somnus quid enim sefellit
Non spicit / vultis simili carere
Deliramento / viciosa primū
Passio cedat.
Vana virtutum simulacra fingit
Passio / nunquā bona iudicatrix
Fert suam prauus frenesim / videbit
Liber ab illa.
Liberat clamor / melius monentum
Solvit letargum / reuerisa cessat /
Pena si detur / sine vel furoris
Tempora labi
Sorris humane miseratus esto
Suavis interpres / ratio vigorem
Seruat in paucis / habet hinc minorem
Culpa reatum.

Caplic.

Incipiūt capitula
huius opusculi de monte p̄templatōis